

Given i Helsingfors den 18 december 2009

Jord- och skogsbruksministeriets förordning

om ett program för kontroll av salmonella hos höns

I enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut föreskrivs med stöd av lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980), 29 § 3 mom. och 34 § 4 mom. i foderlagen av den 8 februari 2008 (86/2008), 25 § 2 mom. i livsmedelslag av den 13 januari 2006 (23/2006) samt 10 § 1 mom. och 44 § 1 mom. i lagen av den 27 juni 1997 om medicinsk behandling av djur (617/1997):

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna förordning är att förhindra att salmonellasmitta sprids till människor från höns och livsmedel som fås från dem samt att reglera förekomsten så att salmonellasmitta förekommer hos mindre än en procent av hönsflockarna årligen.

Förordningen innehåller bestämmelser om Finlands nationella kontrollprogram för kontroll av salmonella hos höns i elitgeneration, far- och morföräldraled, föräldraled och produktionsled, vilket förutsätts i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 om bekämpning av salmonella och vissa andra livsmedelsburna zoonotiska smittämnen.

Denna förordning tillämpas i uppfödningstall för avelshönor, värpstall för avelshönor, kläckerier samt uppfödningstall för produktion och värpstall för produktion.

2 §

Förhållande till andra författningar

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om kraven på primärproduktion för säkerställande av livsmedelssäkerheten (134/2006) innehåller bestämmelser om primärproducenters skyldighet att bokföra de provtagningar och undersökningsresultat som ingår i programmet för salmonellakontroll samt lämna uppgifter om programmet till slakterier, små slakterier och förpackningsanläggningar för ägg.

3 §

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *salmonellabakterie* alla bakterier som hör till salmonella-gruppen,
- 2) *avelshöna* en fågel i elitgeneration, far- eller morföräldraled eller föräldraled,

- 3) *kläckägg* ägg av avelshönor, avsedda för kläckning,
- 4) *dagsgammal kyckling* en mindre än 72 timmar gammal fågel,
- 5) *flock* fåglar som hålls inomhus i samma luftrum eller som hålls utomhus i samma utrymmen eller samma inhägnad och utgör en enhetlig epidemiologisk enhet,
- 6) *epidemiologisk enhet* fåglar som utgör en enhetlig enhet med avseende på spridning av salmonellasmitta,
- 7) *djurhållningsplats* en eller flera byggnader, inhägnader eller andra platser där fåglar hålls, uppföds eller hanteras, dock inte slakterier,
- 8) *uppfödningstall* för avelshönor djurhållningsplats eller en del av en djurhållningsplats där avelshönor föds upp från dagsgamla kycklingar till värpstadiet,
- 9) *värpstall för avelshönor* djurhållningsplats eller en del av en djurhållningsplats för avelshönor i värpstadiet,
- 10) *uppfödningstall för produktion* djurhållningsplats eller en del av en djurhållningsplats där höns föds upp från dagsgamla kycklingar till värpstadiet,
- 11) *värpstall för produktion* djurhållningsplats eller en del av en djurhållningsplats för värphöns i värpstadiet,
- 12) *kläckeri* djurhållningsplats eller en del av en djurhållningsplats där kläckägg ruvas och kycklingar kläcks, samt
- 13) *officiell provtagning* provtagning i närvaro och under uppsikt av den kommunalveterinär som övervakar att programmet följs.

4 §

Myndighetstillsyn

Kommunalveterinären övervakar att programmet för salmonellakontroll följs på djurhållningsplatserna inom sitt verksamhetsområde.

Kommunalveterinären ska besöka djurhållningsplatserna åtminstone med de intervall som föreskrivs i denna förordning. Under dessa kontrollbesök ska veterinären se till att en officiell provtagning utförs och kontrollera de uppgifter om produktionen, fåglarnas hälsotillstånd, provtagningar och resultat från laboratorieundersökningar som samlats in på djurhållningsplatsen samt kontrollera de produktionshygieniska förhållandena på djurhållningsplatsen. Kommunalveterinären ska skriva en kontrollrapport över varje kontrollbesök vilken innefattar de faktorer som kontrollerats vid besöket, iakttagelser gällande produktionshygien, eventuella brister i produktionshygien samt de råd och uppmaningar som givits. Djurhållningsplatsens ägare eller innehavare ska få en kopia av kontrollrapporten.

Om kommunalveterinären upptäcker brister i de produktionshygieniska förhållandena på djurhållningsplatsen eller i genomförandet av kontrollprogrammet, ska han eller hon genast ge

råd om hur bristerna kan rättas till. Om väsentliga brister konstateras i genomförandet av kontrollprogrammet och de trots kommunalveterinärens uppmaning inte har avhjälpats innan nästa fågelparti mottagits, kan kommunalveterinären genomföra alla prov som ska tas enligt kontrollprogrammet i form av officiella provtagningar under högst ett år framöver.

Länsveterinären övervakar genomförandet av kontrollprogrammet inom sitt verksamhetsområde.

5 §

Användning av vacciner och mikrobläkemedel

Vacciner får inte användas för förebyggande av salmonellasmitta hos fåglar.

Mikrobläkemedel får inte användas för att förebygga, utrota eller behandla salmonella. Om mikrobläkemedel har använts i flocken för andra ändamål kan salmonellaproven tas först då karenstiden för läkemedlet gått ut.

2 kap.

Leverans till laboratoriet och undersökning av proverna

6 §

Provtagning och leverans av proverna till laboratoriet

Djurhållningsplatsens ägare eller innehavare svarar för den provtagning som avses i denna förordning och leverans av proverna för undersökning vid ett laboratorium, om inte något annat föreskrivs.

Prover som levereras till ett laboratorium ska åtföljas av följande uppgifter:

- 1) provtagningsplats och provtagningstid samt provtagare,
- 2) typ av prov och provens antal,
- 3) uppgifter om huruvida det är fråga om ett grundläggande prov, myndighetsprov, ytterligare prov eller något annat prov,
- 4) flockens ålder och flocksignum,
- 5) uppgifter om vilken fjäderfäart och generation och vilket produktionsskede flocken tillhör, samt
- 6) djurhållningsplatsens innehavare och ägare samt deras kontaktuppgifter.

7 §

Undersökning av proven

De prover som avses i denna förordning ska undersökas med avseende på salmonellabakterier i laboratorier som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket. Som undersökningsmetod ska metoden ISO 6579:2002/ändring 1:2007 användas, dock inte i fråga om foderprov.

8 §

Fastställande av undersökningsresultaten

Det laboratorium som utfört undersökningen ska omedelbart leverera alla isolerade salmonellabestånd och provtagningsuppgifter som hänför sig till dem till Livsmedelssäkerhetsverket för typning och fastställande av resultaten.

3 kap.

Grundläggande provtagning

9 §

Grundläggande provtagning i uppfödningstall för avelshönor

Prover ska tas av flockar med dagsgamla kycklingar genast då flocken anlärt till ett uppfödningstall för avelshönor. Proverna tas av pappersunderlag eller annat underlagsmaterial från kycklingarnas transportlådor på det sätt som anges i punkt 1 i bilaga I. Om underlagsmaterial inte används tas prover av transportlådornas yta på det sätt som avses i punkt 1 i bilaga I.

Prover tas av varje flock då fåglarna är fyra veckor gamla samt två veckor innan fåglarna flyttas till ett värpstall för avelshönor eller innan värpstadiet börjar. Provtagningen består av två par sockprov på det sätt som anges i punkt 2 i bilaga I. Om fåglarna hålls i bur tas två träckprov à 150 gram i enlighet med punkt 3 i bilaga I. Flocken får inte flyttas till värpstallet eller ägg sändas till kläckeriet innan undersökningsresultaten är färdiga eller om resultaten är positiva.

Kommunalveterinären ska göra ett kontrollbesök i uppfödningstallet för avelshönor en gång om året varvid de prover som avses i 2 mom. tas som officiell provtagning från varje lämplig gammal flock.

10 §

Grundläggande provtagning i värpstall för avelshönor

I värpstall för avelshönor tar kommunalveterinären prover av varje föräldraflock två gånger under värpningskedet. De första proverna tas då värpningskedet inleds eller under de första fyra veckorna efter att fåglarna har anlärt till värpningsstallet. Den andra provtagningen sker under de åtta sista veckorna av värpningskedet. Om fåglarna emellertid levereras för slakt ska den andra provtagningen ske under de fyra sista veckorna av värpningskedet så att besiktningsveterinären för ett slakteri eller ett litet slakteri får kännedom om undersökningsresultaten innan fåglarna levereras för slakt. Provtagningen består av ett par sockprov i enlighet med punkt 2 i bilaga I samt av ett strykningsdammprov i enlighet med punkt 5 i bilaga I. Om fåglarna hålls i bur tas två träckprov à 150 gram i enlighet med punkt 3 i bilaga I.

11 §

Grundläggande provtagning i kläckerier

Kläckägg i ett kläckeri ska vara märkta så att den flock från vilken äggen härrör alltid kan klarläggas. Prover tas från varje föräldraflock med två veckors intervall i samband med kläckningen. Som prov tas pappersunderlag i kläckningslådorna, strykningsprov eller knäckta äggskal på det sätt som avses i punkt 7 i bilaga I. Kläckeriet ska ha en skriftlig plan med hjälp av vilken man försäkrar sig om att dagsgamla kycklingar från kläckägg ur varje föräldraflock undersöks med två veckors intervall. Dessutom ska prover av produktionsmiljön tas i kläckeriet i enlighet med en skriftlig kontrollplan som godkänts av kommunalveterinären. Proven tas i enlighet med punkt 8 i bilaga I.

Kommunalveterinären ska göra ett kontrollbesök i kläckeriet minst två gånger om året varvid de prover som avses i 1 mom. tas som officiell provtagning.

12 §

Provtagning i värpstall för avelshönor vid export av kläckägg

Avvikande från bestämmelserna i 9 och 10 § utförs provtagningen av föräldraflockar med två veckors intervall i värpstall för avelshönor i stället för i kläckerier, om kläckägg från värpstallet för avelshönor exporteras till ett annat medlemsstat inom Europeiska unionen. Provtagningen består av ett par sockprov i enlighet med punkt 2 i bilaga I samt av strykningsdammprov i enlighet med punkt 5 i bilaga I. Om fåglarna hålls i bur tas två träckprov à 150 gram i enlighet med punkt 3 i bilaga I. Kommunalveterinären ska göra kontrollbesök i värpstallet så att officiell provtagning kan tas två gånger från alla flockar under värpningsskedet.

13 §

Grundläggande provtagning i uppfödningstall för produktion

Prover ska tas av dagsgamla kycklingar genast då flocken anlant till ett uppfödningstall för produktion. Provtagningen görs i övrigt på det sätt som anges i punkt 1 i bilaga I, men den består av fem prov som ska sammanslås till ett samlingsprov. Prover behöver inte tas om flocken av dagsgamla kycklingar redan har undersökts i kläckeriet vid provtagning av föräldraflocken i enlighet med 11 §.

I uppfödningstallet ska prover tas av varje flock två veckor innan fåglarna flyttas till ett värpstall eller innan värpstadiet börjar. Provtagningen består av två par sockprov på det sätt som anges i punkt 2 i bilaga I. Om fåglarna hålls i bur tas två träckprov à 150 gram i enlighet med punkt 3 i bilaga I. Flocken får inte flyttas till värpstallet eller ägg sänds innan undersökningsresultaten är färdiga eller om resultaten är positiva.

Kommunalveterinären ska göra ett kontrollbesök i hönsuppfödningstallet en gång om året varvid de prover som avses i 2 mom. tas som officiell provtagning från varje lämpliga gammal flock.

14 §

Grundläggande provtagning i värpstall för produktion

I värpstall från vilka ägg levereras till förpackningsanläggningar eller direkt till detaljförsäljning ska prover tas med 15 veckors intervall av varje hönsflock under värpningsstiden. I golvhönseserier tas två par sockprov på det sätt som anges i punkt 2 i bilaga I. Om fåglarna hålls i bur tas två träckprov à 150 gram i enlighet med punkt 3 i bilaga I. Den första provtagningen görs när hönsen är 22-26 veckor gamla. Om hönsen sänds till ett slakteri eller ett litet slakteri ska den sista provtagningen utföras under de sista fyra veckorna före slakten. Provtagningen ska förläggas så att slakteriets besiktningsveterinär eller den veterinär som övervakar ett litet slakteri känner till undersökningresultatet innan fåglarna levereras för slakt. Om flocken inte ska slaktas behöver den fjärde provtagningen under värpningsperioden inte genomföras.

I ett värpstall som säljer eller överlåter ägg endast direkt till konsumenten tas proverna två gånger om året. Provtagningen består antingen av två par sockprov i enlighet med punkt 2 i bilaga I eller av träckprov i enlighet med punkt 4 i bilaga I.

Kommunalveterinären ska göra ett kontrollbesök en gång per år i sådana värpstall som avses i 1 mom. och en gång på två år i sådana värpstall som avses i 2 mom. De prover som värpstallets ägare eller innehavare har ansvar för enligt bestämmelserna ska då tas som officiell provtagning från varje lämplig gammal flock. I värpstall som avses i 1 mom. tas förutom sock- eller träckprov även ett dammprov i enlighet med punkt 6 i bilaga I.

4 kap.

Ytterligare provtagning då förekomst av salmonella har konstaterats eller misstänks

15 §

Ytterligare provtagning då salmonella konstaterats hos en flock på djurhållningsplatsen

Om salmonellabakterier har konstaterats hos en eller flera flockar på djurhållningsplatsen, ska kommunalveterinären så snart som möjligt ta prover från alla andra flockar på djurhållningsplatsen. Proverna behöver dock inte tas om flocken hör till den samma epidemiologiska enhet och samma åtgärder görs än till den salmonellapositiva flocken. Provtagningen utförs på samma sätt som en officiell grundläggande provtagning på djurhållningsplatsen.

16 §

Ytterligare provtagning i uppfödningstall för avelshönor och uppfödningstall för produktion

Om salmonellabakterier har konstaterats vid undersökningen av ett prov som i enlighet med 11 § tagits av dagsgamla kycklingar i kläckeriet, ska kommunalveterinären ta prover i alla de uppfödningstall för avelshönor eller uppfödningstall för produktion till vilka dagsgamla kycklingar ur kläckningsomgången i fråga har levererats från kläckeriet. Provtagningen utförs på alla flockar på djurhållningsplatsen på samma sätt som officiell grundläggande provtagning i uppfödningstall för avelshönor eller uppfödningstall för produktion.

17 §

Ytterligare provtagning i värpstall för avelshönor

Om förekomst av salmonellabakterier har konstaterats vid undersökningen av ett prov som i enlighet med 11 § tagits av dagsgamla kycklingar i kläckeriet, ska kommunalveterinären i det värpstall för avelshönor som levererat kläckäggen till kläckeriet ta prover av den föräldraflock som producerat kläckäggen. Provtagningen utförs på samma sätt som en officiell grundläggande provtagning i värpstall för avelshönor.

Om salmonellabakterier inte konstateras vid provtagning enligt 1 mom., ska kommunalveterinären ta nya prover eller alternativt som prov ta fem slumpmässigt utvalda fåglar. Fåglarna sänds för undersökning med avseende på rester av mikrobläkemedel till Livsmedelssäkerhetsverket eller till ett laboratorium som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket och vars kompetensområde omfattar sådana undersökningar.

18 §

Ytterligare provtagning i värpstall för produktion

Om förekomst av salmonellabakterier har konstaterats av en hönsflock, ska kommunalveterinären ta prover från följande hönsflock som hålls i samma utrymmen när fåglarna i flocken är 22—26 veckor gamla.

Om ägg som levererats från ett värpstall misstänks utgöra källan till en matförgiftningsepidemi, tar kommunalveterinären prover från alla flockar på djurhållningsplatsen.

Provtagningen utförs på samma sätt som en officiell grundläggande provtagning i värpstallet.

19 §

Ytterligare provtagning i kläckerier

Om förekomst av salmonellabakterier har konstaterats vid undersökningen av prover som tagits i enlighet med 11 § av dagsgamla kycklingar eller produktionsmiljön i ett kläckeri, ska kommunalveterinären i enlighet med punkt 8 i bilaga I ta prover från kläckeriets produktionsmiljö i syfte att kartlägga spridningen av smittan.

Om salmonellasmitta har konstaterats i ett värpstall för avelshönor från vilket kläckägg levereras till kläckeriet, ska kommunalveterinären i enlighet med punkt 8 i bilaga I ta prover från kläckeriets produktionsmiljö i syfte att kartlägga förekomsten av smittan. Likaså ska kommunalveterinären ta prover om salmonellasmitta har konstaterats i ett uppfödningstall för avelshönor eller ett uppfödningstall för produktion till vilket dagsgamla kycklingar har levererats från kläckeriet, om man inte på annat sätt med säkerhet kan utesluta kläckeriet som eventuell smittokälla.

20 §

Ytterligare provtagning vid misstanke om salmonellakontaminerat foder

Om foder som har levererats till djurhållningsplatsen av grundad anledning misstänks innehålla salmonellabakterier eftersom salmonellabakterien har konstaterats i produktion eller

utdelning av foder, ska fodermiljöprover tas från djurhållningsplatsens foderförråd och foderutdelningsanordningar i enlighet med punkt 7 i bilaga I. Livsmedelssäkerhetsverket ansvarar för att provtagning ordnas.

Dessutom ska kommunalveterinären från alla flockar på djurhållningsplatsen ta prover som motsvarar en officiell grundläggande provtagning. Om salmonella konstaterats i fodermiljöprover men inte i prover från flockar ska man ta nya prover från flockar efter användningen av kontaminerat foder har slutats.

21 §

Ytterligare provtagning på grund av andra misstankar

Om salmonellasmitta konstateras på en djurhållningsplats hos andra djur än höns, i prov av djurhållningsplatsens produktionsmiljö eller hos en person som permanent bor på gården eller deltar i skötseln av djuren på djurhållningsplatsen, ska kommunalveterinären utföra en officiell provtagning på djurhållningsplatsen. Provtagningen utförs på motsvarande sätt som en officiell grundläggande provtagning på djurhållningsplatsen.

Om kommunalveterinären på grund av kliniska symptom eller av andra orsaker än de som nämns ovan misstänker salmonellasmitta bland fåglar på en djurhållningsplats, ska veterinären utföra en officiell provtagning på djurhållningsplatsen. Provtagningen utförs på motsvarande sätt som en officiell grundläggande provtagning på djurhållningsplatsen.

Om Salmonella Gallinarium-smitta eller Salmonella Pullorum-smitta misstänks hos fåglar på en djurhållningsplats, ska man vid provtagningen och undersökningen av proverna med avvikelse från bestämmelserna i 7 § använda metoder som lämpar sig för undersökning av dessa bakterier.

22 §

Ytterligare provtagning vid misstanke om felaktigt undersökningsresultat

Om förekomst av salmonellabakterier har konstaterats vid undersökningen av ett prov som tagits på en djurhållningsplats, men kommunalveterinären på grund av att Livsmedelssäkerhetsverket eller ett annat laboratorium meddelat misstankar om laboriekontamination eller av någon annan motsvarande orsak misstänker att resultatet är felaktigt, ska veterinären utföra en ny provtagning i enlighet med punkt 11 i bilaga I.

Om undersökningsresultatet av ett prov som tagits för salmonellakontroll på en djurhållningsplats är negativt, men kommunalveterinären misstänker att resultatet är felaktigt, ska veterinären utföra en ny provtagning på djurhållningsplatsen i enlighet med punkt 11 i bilaga I.

Utöver de prover som nämns i 1 och 2 mom. ska kommunalveterinären som prov ta minst fem slumpmässigt utvalda fåglar. Fåglarna sänds för undersökning med avseende på rester av mikrobläkemedel till Livsmedelssäkerhetsverket eller till ett laboratorium som godkänts av Livsmedelssäkerhetsverket och vars kompetensområde omfattar sådana undersökningar. Proven behöver dock inte undersökas om salmonella konstaterats i de prov som avses i 1 och 2 mom.

5 kap.

Begränsande föreskrifter och åtgärder för att utrota smittan

23 §

Begränsande föreskrifter

Om det vid laboratorieundersökningar konstaterats förekomst av salmonellabakterier i prover som tagits i värpstall eller uppfödningstall för avelshöner eller i värpstall eller uppfödningstall för produktion från de utrymmen där fåglarna hållits eller från foderförråd och foderutdelningsanordningar, ska kommunalveterinären meddela beslut om begränsande föreskrifter för den djurhållningsplats som konstaterats vara salmonellapositiv. Kommunalveterinären ska också meddela beslut om begränsande föreskrifter för ett värpstall för avelshöns, om salmonellabakterier har konstaterats vid provtagning i kläckeriet i enlighet med 11 § av dagsgamla kycklingar från föräldraflocken i värpstallet för avelshöns. Dessutom ska kommunalveterinären meddela beslut om begränsande föreskrifter redan före laboratorieundersökningarna av proverna från djurhållningsplatsen, om det finns grundad anledning att misstänka salmonellasmitta på djurhållningsplatsen.

Genom begränsande föreskrifter förbjuds mottagande av fåglar till djurhållningsplatsen, flyttning av fåglar mellan olika byggnader på djurhållningsplatsen, flyttning av fåglar från djurhållningsplatsen med undantag av överlåtelse för slakt i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets förordning om köttbesiktning (38/VLA/2006) eller förstöring eller hantering i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002, nedan biproduktsförordningen. Dessutom förbjuds överlåtelse av äggen för kläckning eller användning för andra ändamål än för äggprodukter som pastöriseras vid en anläggning som tillverkar äggprodukter eller för att förstöras eller hanteras i enlighet med biproduktsförordningen. I beslutet meddelas också föreskrifter om andra nödvändiga åtgärder för att utrota salmonella och förhindra spridningen.

Om ägg levereras från djurhållningsplatsen för att användas vid tillverkningen av äggprodukter som pastöriseras, ska leveransen ske direkt från djurhållningsplatsen till en anläggning som tillverkar äggprodukter. Äggen får dock levereras via en förpackningsanläggning om den myndighet som övervakar anläggningen anser att anläggningen åtgärder för att undvika korskontamination är tillräckliga. Dessutom ska djurhållningsplatsens ägare eller innehavare innan äggen sänds från djurhållningsplatsen märka alla äggen med en sådan symbol som avses i artikel 10 i kommissionens förordning (EG) nr 557/2007 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1028/2006 om handelsnormer för ägg, om Salmonella Enteritidis eller Salmonella Typhimurium smittan har konstaterats i djurhållningsplatsen eller om äggen har konstaterats att vara en källa till en matförgiftningsepidemi. För andra salmonellasmittan är det tillräckligt att transportpackningar och de ytterst äggen är märkt.

Om kommunalveterinären efter en kontroll konstaterar att de olika flockarna och delarna på djurhållningsplatsen kan anses som skilda epidemiologiska enheter, kan beslutet om begränsande föreskrifter utfärdas så att de gäller endast den flock och den del där salmonellasmitta konstaterats. En flock kan anses som en separat epidemiologisk enhet om

man vid skötseln av olika flockar använder skilda skyddsskor och skyddskläder och om det inte mellan flockarna finns direkt förbindelse genom foderutdelningsanordningar, andra anordningar eller annan utrustning. Ytterligare ska föder till flockar komma från olikfoderförråd om salmonellasmittan är foderburen. Kommunalveterinären ska dock ta prover av alla andra flockar på djurhållningsplatsen på det sätt som anges i 15 §. Om salmonella konstateras i flockarna ska de begränsande föreskrifterna utvidgas att gälla även dem.

24 §

Återkallande av begränsande föreskrifter

Kommunalveterinären ska återkalla ett beslut om begränsande föreskrifter som meddelats med anledning av grundad misstanke eller konstaterad förekomst av salmonella i ett kläckeri, om salmonellabakterier inte har konstaterats vid provtagningen av flockarna på djurhållningsplatsen. Om salmonellabakterier har konstaterats bara i proven från foder eller fodermiljön, kommunalveterinären återkallar beslutet om begränsande föreskrifter, när provtagningen från flockar har förnyats i enlighet med 20 § 2 mom. Kommunalveterinären återkallar ett beslut om begränsande föreskrifter som meddelats med anledning av konstaterad förekomst av salmonellabakterier, om salmonellabakterier inte konstateras i samband med att Livsmedelssäkerhetsverket fastställer undersökningsresultatet i enlighet med 8 § eller om undersökningsresultatet med avseende på salmonella och mikrobläkemedelsrester vid ny provtagning i enlighet med 22 § är negativt eller då följande åtgärder vidtagits:

- 1) de utrymmen där den flocken under begränsande föreskrifter hållits har tömts och utrymmena och utrustningen har rengjorts och desinficerats efter planen som kommunalveterinären har godkänt,
- 2) fågelspillning, använt strö och överblivet foder i produktionsutrymmena har avlägsnats från de utrymmen där fåglarna hållits och har hanterats på ett sådant sätt att spridningen av salmonellasmittan kan förhindras; vid hanteringen eller förstöringen av spillning och använt strö ska även kraven i biproduktsförordningen iakttas,
- 3) ytrenhetsprover i enlighet med punkt 9 i bilaga I har tagits i utrymmena som officiell provtagning och resultaten av salmonellaundersökningen är negativa, samt
- 4) dessutom i de fall då salmonella konstaterats i foder eller fodermiljöprover, har foderförråd och foderutdelningsanordningar rengjorts och desinficerats och myndigheterna tagit nya fodermiljöprover i enlighet med punkt 10 i bilaga 1 och resultaten av salmonellaundersökningen är negativa.

I samband med återkallandet av föreskrifterna kontrollerar kommunalveterinären hur hygieniska djurhållningsplatsens produktionssätt är och hur väl sjukdomsskyddet fungerar samt ger vid behov råd gällande korrigerande åtgärder.

25 §

Åtgärder för att utrota sjukdomen i kläckerier

I ett kläckeri där salmonellabakterier har konstaterats ska man utföra en grundlig rengöring och desinficering efter planen som kommunalveterinären har godkänt samt vidta andra

nödvändiga åtgärder i syfte att utrota smittan. Efter rengöringen och desinficeringen ska ytrenhetsprov i enlighet med punkt 9 i bilaga I tas som officiell provtagning.

Om det i ett kläckeri finns kläckägg som värpts av en föräldraflock som smittats med salmonella eller dagsgamla kycklingar som kläckts ur sådana ägg, ska de avlägsnas från kläckeriet och förstöras eller hanteras i enlighet med biproduktförordningen.

Dessutom kontrollerar kommunalveterinären hur hygieniska kläckeriets produktionssätt är och hur väl sjukdomsskyddet fungerar samt ger vid behov råd gällande korrigerande åtgärder.

6 kap.

Utredning av smittokällan och smittospridningen

26 §

Epidemiologisk utredning

Om förekomst av salmonellasmitta konstaterats på en djurhållningsplats ska länsveterinären utreda den eventuella källan till salmonellasmittan och den eventuella smittospridningen från den ursprungliga källa och djurhållningsplats där smittan konstaterats. På basis av den epidemiologiska utredningen ska vid behov även andra än de ytterligare provtagningar som nämns i 15—21 § utföras.

27 §

Salmonellaprovtagning av foder

Om förekomst av salmonellasmitta har konstaterats på en djurhållningsplats ska man ta prover av fjäderfäodret för salmonellaundersökning i syfte att utreda smittokällan, om man inte med säkerhet kan utesluta fodret som eventuell smittokälla eller om foder har redan konstaterats till smittokällan. Kommunalveterinären ska då underrätta Livsmedelssäkerhetsverket, som ansvarar för ordnandet av provtagningen, om salmonellasmittan. Foderproverna ska tas från silon, säckar eller andra lagringsställen för foder.

Om salmonella konstateras i de prover som avses i 1 mom. ska länsveterinären i samarbete med Livsmedelssäkerhetsverket utreda den eventuella källan till salmonellabakterien.

7 kap.

Insamling av information samt meddelanden

28 §

Uppgifter som samlas in på djurhållningsplatserna

I uppfödningstall och värpstall för avelshönor samt uppfödningstall och värpstall för produktion ska en förteckning föras över flockar i olika uppfödningsskeden samt antalet fåglar i flockarna. Ur förteckningen ska framgå vilket datum fåglarna har anlänt till djurhållningsplatsen, fåglarnas ursprungsplats, antalet fåglar som tagits emot, deras ålder eller kläckningsdag samt datum för slakt eller avlivning. Då en flock har anlänt till

djurhållningsplatsen ska detta meddelas till kommunalveterinären inom två veckor. En plan med datumen för ankomsten av nya fåglar kan alternativt också meddelas kommunalveterinären på förhand för nästa kalenderår. Dessutom ska djurhållningsplatsen på begäran lämna ett sammandrag av föregående års flockantal till Livsmedelssäkerhetsverket.

I kläckerier ska en förteckning över kläckägg föras, ur vilken framgår från vilken föräldraflock kläckäggen härstammar, till vilket uppfödningstall dagsgamla kycklingar ur kläckäggen har levererats och när detta har skett. Då dagsgamla kycklingar överläts från kläckeriet ska uppfödningstallet få information om vilken föräldraflocks ägg de dagsgamla kycklingarna härstammar från. Då dagsgamla hönskycklingar avsedda för produktion överläts ska uppfödningstallet också få information om huruvida de har undersökts med avseende på salmonella i kläckeriet.

De förteckningar som nämns i 1—2 mom. ska förvaras på djurhållningsplatsen i minst två år. Förteckningarna och övriga uppgifter som behövs för den övervakning som avses i denna förordning ska visas upp för kommunalveterinären i samband med kontrollbesök och på begäran även för länsveterinären.

29 §

Uppgifter som kommunalveterinären samlar in

Kommunalveterinären ska föra en förteckning över meddelanden från djurhållningsplatserna, kontrollbesök, officiella provtagningar, granskningar av produktionshygien, anvisningar och uppmaningar som har givits samt begränsande föreskrifter som har utfärdats och återkallats. Dessa uppgifter ska meddelas länsveterinären i samband med den månadsrapport som avses i 8 § i jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelnings beslut om djursjukdomar som ska bekämpas och om anmälan om djursjukdomar (1346/1995).

30 §

Uppgifter som laboratorierna samlar in och anmälningskyldighet som gäller dem

Ett laboratorium som utför undersökningar ska upprätthålla ett register över undersökningar av de prover som avses i denna förordning samt över undersökningsresultaten.

Laboratoriet ska meddela undersökningsresultaten av alla sådana prov som avses i denna förordning till djurhållningsplatsens ägare eller innehavare samt omedelbart meddela konstaterad förekomst av salmonella till djurhållningsplatsens ägare eller innehavare och till den kommunalveterinär som övervakar djurhållningsplatsen. Laboratoriet ska varje månad sända uppgifter till Livsmedelssäkerhetsverket om alla prover och undersökningsresultat som avses i denna förordning. Dessutom ska laboratoriet före utgången av januari följande år till Livsmedelssäkerhetsverket lämna ett sammandrag av antalet djurhållningsplatser och flockar som undersökts grupperade enligt djurart, generation och produktionsskede.

31 §

Livsmedelssäkerhetsverkets anmälningskyldighet

Livsmedelssäkerhetsverket ska omedelbart anmäla fastställd förekomst av salmonella till länsveterinären i det län där djurhållningsplatsen är belägen, den kommunalveterinär som

övervakar djurhållningsplatsen, det laboratorium som sänt provet samt djurhållningsplatsens ägare eller innehavare.

32 §

Värpställets ägares eller innehavares anmälningsskyldighet

Ägaren eller innehavaren av värpstället för produktion ska omedelbart anmäla om salmonellasmittan konstaterats i djurhållningsplatsen till livsmedelslokalen vart äggen från djurhållningsplatsen har sändts.

33 §

Uppgifter som Livsmedelssäkerhetsverket samlar in

Livsmedelssäkerhetsverket lämnar årligen ut uppgifter gällande salmonellakontrollprogrammet för den rapport som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG om övervakning av zoonoser och zoonotiska smittämnen, om ändring av rådets beslut 90/424/EEG och om upphävande av rådets direktiv 92/117/EEG.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Kostnader och ersättningar

Djurhållningsplatsens ägare eller innehavare svarar för de kostnader som förorsakas av sådana grundläggande provtagningar och undersökningar av proven som avses i denna förordning.

Provtagnings- och undersökningskostnader för prover som ingår i ytterligare provtagningar betalas av statens medel, med undantag för de fodermiljöprover som avses i 20 och 24 §.

För kostnaderna för planering och genomförande av de desinfektions- och rengöringsåtgärder som behövs för att utrota smittan svarar djurhållningsplatsens ägare eller innehavare.

35 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2010. Förordningens 20 § 1 mom. träder i kraft den 1 maj 2010.

36 §

Övergångsbestämmelser

För provtagning av flockar som förekommer då denna förordning träder i kraft kan under flockens återstående tid de metoder användas som varit i bruk före ikraftträdandet.

Laboratoriet behöver inte för år 2009 års del lämna det årliga sammandrag av undersökningsuppgifterna som krävs enligt 30 § till Livsmedelssäkerhetsverket.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2160/2003 (32003R2160); EUT nr L 325, 12.12.2003, s. 1

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG (32003L0099); EUT nr L 325, 12.12.2003, s. 31

Kommissionens förordning (EG) nr 1003/ (32005R1003); EUT nr L 170, 1.7.2005, s. 12

Kommissionens förordning (EG) nr 1168/2006 (32006R1168); EUT nr L 211, 1.8.2006, s. 4

Kommissionens förordning (EG) nr 1177/2006 (32006R1177); EUT nr L 212, 2.8.2006, s. 3

Kommissionens förordning (EG) nr 1237/2007 (32007R1237); EUT nr L 280, 24.10.2007, s. 5

Kommissionens förordning (EG) nr 213/2009 (32009R213); EUT nr L 73, 19.3.2009, s. 5

Helsingfors den 18 december 2009

Jord- och skogsbruksminister

Sirkka-Liisa Anttila

Veterinärråd

Terhi Laaksonen

Bilaga 1

PROVTAGNINGSMETODER

I fråga om förpackning och sändning av proverna ska särskilt överenskommas med det laboratorium som utför undersökningen. Proven ska helst sändas till laboratoriet under provtagningsdagen. Om detta inte är möjligt ska proverna förvaras avkylda innan de sänds iväg. Undersökningen av proven i laboratoriet ska inledas utan dröjsmål, dock senast inom 72 timmar efter provtagningen.

1. Provtagning av dagsgamla kycklingar i uppfödningstall för avelshönor

Av flockar av dagsgamla kycklingar ska prover tas omedelbart efter att flocken anlät till uppfödningstallet för avelshönor. Från de dagsgamla kycklingarnas transportlådor ska tio pappersunderlag tas som prover för varje flock som samtidigt anländer från kläckeriet. Pappersunderlagen ska vikas ihop och sättas i plastpåsar fem och fem. Om annat underlag än papper används i transportlådorna, tas ur motsvarande antal lådor ett prov av underlagsmaterialet så att det kan sammanslås till två samlingsprov. Om underlagsmaterial inte används i transportlådorna ska sammanlagt tio strykningsprov tas från botten av lådorna. Proven sammanslås till två samlingsprov. Strykningsproven ska tas från en yta på sammanlagt minst 1 m². För strykningsproven används sterila fuktade provtagningssvampar, dukar, skumplasttärningar eller gasvävskompresser.

2. Sockprov

De sockor som används vid provtagningen ska ha tillräcklig absorptionsförmåga. För sockprovtagning kan man också använda absorberande tubsockor eller tubgasväv.

Sockorna ska fuktas före provtagningen. De kan fuktas med rent dricksvatten som kan konsumeras av människor, sterilt vatten eller en speciell lösning (0,8 % NaCl, 0,1 % peptonvatten).

Vid provtagning av avelsuppfödningflockar, uppfödningflockar och hönsflockar används två par sockor. Det utrymme där den flock som ska undersökas hålls ska delas in i två sektorer. Inom vardera sektorn går man omkring med ett par sockor i alla delar av sektorn. De båda sockparen från en avelsuppfödningflock ska sättas i skilda plastpåsar och undersökas separat i laboratoriet. Sockparen från uppfödning- och hönsflockarna sammanslås till ett samlingsprov.

Vid provtagning av flockar i värpstall för avelshönor används ett par sockor. Man ska gå omkring med ett par sockor i hela det utrymme där den flock som undersöks hålls.

3. Träckprov av flockar som hålls i bur

Av föräldraflockar och hönsflockar som hålls i bur ska två träckprov à minst 150 g tas. För båda proven samlas naturligt blandad träck från gödselmattor, skrapor eller gödselkällare beroende på djurhållningsplatsens typ. Proverna sätts i skilda plastpåsar. Prover från föräldraflockar undersöks separat i laboratoriet. Prover från hönsflockar sammanslås och blandas noga i laboratoriet.

Om burarna på djurhållningsplatsen är i flera våningar ska träck för proverna tas från alla våningar. På djurhållningsplatser med band och skrapor ska dessa köras på dagen för provtagningen innan provtagningen påbörjas. På en djurhållningsplats med deflektorplåtar under burarna och skrapor ska träck som fastnat på skrapan efter det att skrapan har körts samlas in. På djurhållningsplatser med trappstegsburar som saknar system med band eller skrapor ska träck samlas in från gödselkällaren. Vid system med gödselmattor samlas träck från bandens ändar där tömningen sker.

4. Träckprov i värpstall varifrån ägg överläts direkt till konsumenten

I värpstall varifrån ägg överläts direkt till konsumenten kan man vid provtagning av flockarna använda träckprov i stället för den sockmetod som beskrivs i 2 punkten. Av färsk spillning tas för varje flock slumpvis 100 enskilda prover som väger minst 1 gram. Alla enskilda prov sammanslås till ett prov och sätts i samma plastpåse.

5. Strykningsdammprov i värpstall för avelshönor

Vid tagning av strykningsdammprov används en eller flera fuktade tygsvabbar eller svampar med en ytareal på totalt minst 900 cm². Strykningsdammprovet ska samlas från flera ställen på insidan av det utrymme där flocken hålls från horisontella och vertikala ytor med synlig dammförekomst. Man ska samla så mycket damm att tygsvabbarna eller svamparna helt täcks av damm. Alla tygsvabbar eller svampar från samma flock sätts i samma plastpåse.

6. Dammprov i värpstall för produktion

Damm för ett dammprov ska samlas från olika delar av värpstallet. Sammanlagt ska provet bestå av minst 250 ml och 100 g damm. Om det inte finns tillräckligt med damm i värpstallet ska man i stället ta ett extra par sockprov i enlighet med punkt 2 eller 150 gram träck i

enlighet med punkt 3. Dammprov eller prov som tas istället för dammprov får inte sammanslås med andra prover.

7. Provtagning av dagsgamla kycklingar i ett kläckeri

Minst ett samlingsprov ska tas av dagsgamla kycklingar från varje föräldraflock med två veckors intervall. Om det samtidigt finns över 50 000 kläckägg från en föräldraflock i äggkläckarna, ska två samlingsprov tas. Som provtagningsmetod väljs något av följande alternativ:

a) Kläckningslådornas pappersunderlag

Pappersunderlag som tydligt är täckta av spillning samlas in från fem olika kläckningslådor så att provets totala ytareal är minst 1 m².

b) Strykningsprov

Hela underlaget i fem slumpmässigt utvalda kläckningslådor stryks omedelbart efter flytten av kycklingarna med en eller flera fuktade tygsvabbar eller svampar, vilkas totala ytareal är minst 900 cm².

c) Äggskal

Från 25 olika kläckningslådor tas 10 gram knäckta äggskal. Äggskalsproven blandas och finfördelas.

8. Prov av produktionsmiljön i kläckeriet

Syftet med proven av produktionsmiljön är att följa med förekomsten av salmonella under produktionen i kläckeriet. Provtagningen består av dammprov och strykningsprov. Strykningsproven utförs på kläckeriets ytstrukturer med sterila fuktade provtagningsvampar, dukar, skumplasttärningar eller gasvävskompresser.

När provtagningsplanen utarbetas ska man särskilt beakta de olika skedena av kläckägghanteringen samt ställen som är av betydelse med avseende på spridning av salmonellabakterier. Proverna ska tas i tillräcklig mängd från olika delar av kläckeriet (t.ex. utrymmen för mottagning och förvaring av ägg, ruvningsmaskiner, utrymmen där dagsgamla kycklingar hålls och hanteras, gångar, ventilationsrör, avlopp och kläckningsmaskiner).

Vid dammprovtagningen samlas dundamm separat från kläckningsrummet och det rum där dagsgamla kycklingar sorteras. Ett dammprov ska väga ca 10—15 gram.

Provtagningsställena ska framgå ur följebrevet till proverna. Fram till undersökningen ska proverna förvaras svalt, väl förslutna och skyddade för ljus. De ska utan dröjsmål sändas till undersökningslaboratoriet.

9. Ytrenhetsprov

Syftet med ytrenhetsprovet är att kontrollera att rengöringen och desinficeringen har gett önskat resultat. Proven utförs genom att strykningsprov tas med en steril fuktad bomullspinne,

provtagningssvamp, dukar, skumplasttärning eller gasvävskompress på djurhållningsplatsens konstruktioner då anläggningen efter konstaterandet av salmonellabakterier har rengjorts och desinficerats. Proven ska tas först när utrymmena är synligt rena och torra.

Renhetsproven ska tas på ytstrukturer i djurhållningsplatsen, i synnerhet på kritiska ställen där salmonella lätt kan få fäste. Proverna ska tas i tillräckligt stor mängd från olika delar av djurhållningsplatsen (t.ex. konstruktionernas fogar, olika slags hörn, ventilationskanalernas öppningar och avlopp). Fram till undersökningen ska proverna förvaras svalt, väl förslutna och skyddade för ljus. De ska utan dröjsmål sändas till undersökningslaboratoriet.

10. Fodermiljöprov

Från varje produktionsenhet på djurhållningsplatsen tas ca 5—20 fodermiljöprover. Proverna tas genom att med en fuktad svamp, skumplasttärning eller duk kraftigt gnida det som ska undersökas. Proverna sätts i skilda plastpåsar.

Proverna tas i tillämpliga delar från följande ställen:

Fodersilon

- nedre delen av silon från foderspiralens utgångsställe och/eller ovanför spjället
- innerytan av silons tak/cyklon eller dammrörets mynning/dammpåse

Sädestorkar

- om misstänkt smittat foder har lagrats eller hanterats i sädestork; kanterna vid kippgropan i torken, elevatorn samt övre delen av silon som fodret lagrats i (luckan)

Utrustning som används vid foderhantering

- foderblandarens/kvarnens matningstratt
- foderblandarens inre yta
- fodervåg; ovensidan och behållarens inre del

Utfodringsanordningar

- påfyllningstrattarnas inre yta
- öppningar vid foderspiralen i hallen för de foderrör som leder ned från spiralen till utfodringsapparaterna

11. Ny provtagning vid misstanke om felaktigt undersökningsresultat

Från en flock tas fem par sockprov. Varje sockpar sätts i en skild plastpåse och undersöks separat. Dessutom tas två strykningssvamp- eller dammprov i enlighet med 5 eller 6 punkten. Dammproven sätts i skilda plastpåsar och undersöks separat. Om det inte finns tillräckligt

med synligt damm, ska istället för dammproven tas ytterligare två sockpar, som undersöks separat.